

Nr 182.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående omorganisation av försäkringsinspektionen m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att dels godkänna ej mindre de av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslagen till avlönings- och omkostnadsstat samt övergångsstat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med år 1920, än även de av departementschefen förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i den föreslagna avlöningsstaten upptagna avlöningsförmånerna;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser;

att den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen skall såsom övertalig med samma tjänstgöringsskyldighet som hittills uppföras å övergångsstaten;

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid försäkringsinspektionen — utom nämnde övertalige tjänsteman — vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola, liksom den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen, varda bibehållna vid dem enligt hittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem; samt

att, så länge den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen kvarstår vid sin nu innehavande befattning i ämbetsverket, den å den nya avlöningsstaten uppförda kvinnliga biträdesbefattningen av tredje lönegraden ej må tillsättas; skolande under tiden den för denna biträdesbefattning i staten uppförda avlöning besparas;

dels medgiva, att kostnaderna för försäkringsinspektionens verksamhet enligt fastställd stat må utgå av de bidrag, som enligt lagen om försäkringsrörelse den 25 maj 1917 och lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket skola av försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

dels besluta, att de pensioner, som med tillämpning av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension komma att beviljas tjänst innehavare vid försäkringsinspektionen, skola utgå av försäkringsanstalternas förenämnda bidragsmedel;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1920 höja det å riksstaten uppförda ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen, från 59,300 kronor med 25,900 kronor till 85,200 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11
mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I skrivelse den 1 oktober 1917 framlade försäkringsinspektionen förslag till omorganisation av inspektionen och ny stat för densamma. Berörda skrivelse remitterades därefter till löneregleringskommittén för yttrande.

Efter det sedermera försäkringsföreningen — numera svenska försäkringsföreningen — lämnats tillfälle att avgiva yttrande över försäkringsinspektionens ifrågavarande förslag samt den 28 juni 1918 avgivit sådant yttrande, överlämnades detsamma till löneregleringskommittén för att tagas i övervägande vid avgivandet av det över försäkringsinspektionens förslag infordrade utlåtandet.

Då kommitténs utlåtande i ärendet vid tiden för avlåtande av statsverkspropositionen till innevarande års riksdag ej inkommit, föreslog

Kungl. Maj:t på min hemställan under punkten 109 i sjätte huvudtiteln av berörda proposition riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, från och med år 1920 beräkna en förhöjning av det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen, från dess nuvarande belopp, 59,300 kronor, med 27,100 kronor till 86,400 kronor.

Sedan numera lönerogleringskommittén den 8 februari 1919 avgivit det infortrade utlåtandet i ärendet, anhåller jag att få underställa detsamma Kungl. Maj:ts prövning.

Historik.

Till en början torde böra lämnas en kortfattad redogörelse för av statsmakterna hittills vidtagna åtgärder för utövande av tillsyn över försäkringsväsendet i riket.

Förordnande
av en försäkringsinspektör
år 1886.

För anordnande inom civildepartementet av kontroll å försäkringsanstalterna anvisades, på framställning av Kungl. Maj:t, vid 1886 års riksdag på extra stat för år 1887 ett belopp av 4,500 kronor.

I sammanhang med utfärdande den 22 oktober 1886 av kungörelser dels angående anordnande av tillsyn å inländska försäkringsanstalter och dels angående villkoren för utländsk försäkringsanstalts rätt att här i riket driva försäkringsrörelse förordnade Kungl. Maj:t för tiden från och med 1887 års ingång en person att såsom chefs för civildepartementet biträde i egenskap av inspektör över försäkringsanstalterna i riket tills vidare inom civildepartementet handlägga ärenden rörande försäkringsväsendet.

Försäkringsinspektören jämte en till hans biträde anställd amanuens avlönades av ovanberörda anslag sålunda, att 3,000 kronor utgingo till försäkringsinspektören och 1,500 kronor till amanuensen.

För fortsatt uppehållande av ifrågavarande kontroll beviljade riksdagen anslag till enahanda belopp jämväl för vart och ett av åren 1888—1903.

Inrättande av
försäkringsinspektionen
år 1903.

Sedan 1903 års riksdag i huvudsak antagit Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag, utfärdade Kungl. Maj:t den 24 juli 1903 dels lag om försäkringsrörelse, dels ock lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Enligt 131 § i lagen om försäkringsrörelse, vilken lag avsåg allénast inländska försäkringsanstalter, skulle tillsyn över försäkringsbolag utövas av en för hela riket gemensam försäkringsinspektion, om vars organisation och verksamhet närmare bestämmelser skulle meddelas av Konungen.

I 4 § i lagen om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket fanns intagen den bestämmelsen, att utländsk försäkringsanstalt skulle, innan densamma finge börja drivandet av försäkringsrörelse här i riket, förvärva särskilt tillstånd därtill av försäkringsinspektionen.

Till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet skulle enligt 133 § i lagen om försäkringsrörelse och 16 § i lagen beträffande utländsk försäkringsanstalt av försäkringsanstalt årligen erläggas bidrag enligt bestämmelser, som av Konungen meddelades, dock under iakttagande att detta bidrag icke i något fall finge överstiga en femtedels procent av anstaltens hela premieinkomst för näst föregående kalenderår av försäkringar, som tillhörde anstaltens rörelse här i riket.

Sedan vidare Kungl. Maj:t till 1903 års riksdag framlagt förslag till organisation av försäkringsinspektionen m. m., anförde riksdagen i skrivelse den 20 maj 1903, nr 135, att riksdagen ej funnit anledning till någon anmärkning mot den av Kungl. Maj:t föreslagna organisationen av den blivande försäkringsinspektionen, mot de ifrågasatta avlöningarna för dess tjänstemän och betjante eller mot den gjorda beräkningen av övriga kostnader för ämbetsverket utan anslöte sig i nämnda hänseenden i huvudsak till vad föredragande departementschefen anført på grund av en utav professorn, nuvarande presidenten A. Lindstedt gjord utredning.

Därjämte medgav riksdagen bland annat, att de bidrag, som enligt de av riksdagen beslutade lagar om försäkringsrörelse och om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket skulle av försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, finge från och med år 1904 tills vidare av Kungl. Maj:t användas till bestridande av avlöningar till försäkringsinspektionens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma.

Slutligen anvisade riksdagen till biträde inom civildepartementet vid beredning av ärenden rörande försäkringsväsendet på extra stat för år 1904 till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 3,000 kronor.

Genom brev den 12 augusti 1903 beslöt Kungl. Maj:t, att den i 131 § av lagen om försäkringsrörelse omförmälda försäkringsinspektion

skulle inrättas och med 1904 års ingång träda i verksamhet samt att chefen för inspektionen skulle benämnas överdirektör.

Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att i försäkringsinspektionen skulle anställas dels två ledamöter, vilka borde innehava nödig sakkunskap den ena för bedömande av den säkerhet, de under försäkringsinspektionens uppsikt stående anstaltarnas penningplaceringar erbjöde, och därmed sammanhängande frågor samt den andra för handläggning av försäkringstekniska ärenden, dels en juridiskt bildad sekreterare, vilken jämväl skulle vara ledamot i inspektionen, dels en registrator, vilken jämväl skulle vara skyldig att biträda vid bearbetningen av det statistiska materialet, och dels en vaktmästare. Samtliga befattningar skulle tillsättas på förordnande tills vidare.

Den 31 december 1903 utfärdade Kungl. Maj:t dels kungörelse, varigenom bestämdes försäkringsanstaltarnas bidrag till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionen, dels ock instruktion för inspektionen, varjämte Kungl. Maj:t samma dag fastställde stat för ämbetsverket för år 1904 och meddelade föreskrifter beträffande avlöningsvillkor för befattningar vid försäkringsinspektionen.

Enahanda stat jämte avlöningsvillkor blev genom särskilda kungl. brev fastställd att gälla för vart och ett av åren 1905—1908.

Genom kungl. brev den 18 december 1908 angående stat för inspektionen för år 1909 förklarades dåvarande sekreteraren — vilken med 1908 års utgång varit förordnad i nämnda egenskap under sammanlagt fem år — berättigad att från och med år 1909 åtnjuta ålders-tillägg å lönen med 500 kronor. Uti staten för år 1909 uppfördes för-densskull ett belopp av 500 kronor för ålderstillägg åt sekreteraren.

Kungl. Maj:t medgav därjämte genom beslut den 30 juli 1909, att av de bidrag, som av försäkringsanstalterna skulle erläggas till bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, finge för år 1909 till sekreteraren, registratorn och vaktmästaren hos inspektionen utgå extra lönetillägg i enlighet med de grunder, som stadgats i kungl. kungörelsen den 5 juni 1909 angående extra löne-tillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjänte m. m.

Även åren 1904—1908 åtnjoto vissa tjänst innehavare hos försäkringsinspektionen lönetillägg motsvarande de dyrtidstillägg respektive extra lönetillägg, som beviljats en del tjänstemän och betjänte inom andra verk.

Samma stat som för år 1909 blev genom kungl. brev den 17 december 1909 fastställd att gälla även för år 1910. De uti nämnda kungl. brev stadgade avlöningsvillkoren överensstämde med dittills gällande villkor.

Med anledning av särskilda framställningar av försäkringsinspektionen den 5 januari och den 13 juli 1909 och sedan löneredgeringskommittén den 25 januari 1910 avgivit betänkande i ämnet, framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 73 till 1910 års riksdag på anförda skäl förslag om försäkringsinspektionens uppförande på ordinarie stat ävensom till viss omorganisation av och reglering av löneförhållandena m. m. vid ämbetsverket.

Löneredgering
m. m. för
försäkrings-
inspektionen
år 1910.

I skrivelse den 6 maj 1910, nr 92, biföll riksdagen förslaget om försäkringsinspektionens uppförande på ordinarie stat; och godkände riksdagen följande stat för inspektionen att tillämpas från och med år 1911:

K r o n o r.						
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.		
A. Avlöningar.						
Överdirektören och chefen	6,200	2,800	1,000	10,000		
1 ledamot, arvode	—	—	—	3,000		
1 d:o d:o	—	—	—	3,000		
1 ledamot och sekreterare	3,600	1,800	400	¹⁾ 5,800		
1 förste aktuarie	3,600	1,800	400	¹⁾ 5,800		
1 registrator ..	2,200	1,500	300	²⁾ 4,000		
1 vaktmästare	700	350	150	³⁾ 1,200	32,800	
¹⁾ För den ledamot, som tillika är sekreterare, ävensom för förste aktuarien kan lönen efter fem år höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor. ²⁾ För registratorn kan lönen efter fem år höjas med 500 kronor, efter tio år med ytterligare 500 kronor och efter femton år med än ytterligare 500 kronor. ³⁾ För vaktmästaren kan lönen efter fem år höjas med 100 kronor och efter tio år med ytterligare 100 kronor. — Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.						
Till ålderstillägg, förslagsvis					600	33,400
B. Omkostnader.						
Till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. ävensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration av livförsäkringsbolag, förslagsvis					—	19,600
Summa					—	53,000

Därjämte godkände riksdagen villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för ordinarie tjänst innehavare upptagna avlöningsförmåner.

Vidare medgav riksdagen, att kostnaderna för försäkringsinspektionens verksamhet enligt fastställd stat finge utgå av de bidrag, som enligt lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 och lagen av samma dag om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket skulle av försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

Slutligen beslöt riksdagen, att de pensioner, som med tillämpning av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension komme att beviljas tjänst innehavare vid försäkringsinspektionen, skulle utgå av försäkringsanstalternas förenämnda bidragsmedel.

Den 12 augusti 1910 utfärdade Kungl. Maj:t dels kungörelse angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1911 års början fastställda avlöningsförmåner för ordinarie tjänst innehavare i försäkringsinspektionen, dels ock ny instruktion för inspektionen.

1911 års
riksdag.

Efter framställning från Kungl. Maj:t och i enlighet med nya grundsatser i fråga om riksstatsens uppställning uppfördes av 1911 års riksdag till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet å ordinarie stat ett reservationsanslag av 53,000 kronor, att utgå av försäkringsanstalternas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, under förutsättning tillika att de å dessa bidragsmedel uppkommande överskott fortfarande såsom dittills skulle efter vederbörligt tillstånd användas för det med anslaget avsedda ändamål.

1912 års
riksdag.

Vid 1912 års riksdag uppfördes i försäkringsinspektionens stat från och med år 1913 avlöning till ett kvinnligt biträde med lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, vartill kunde komma två ålderstillägg till lönen, vardera å 200 kronor, efter fem och tio år, och bestämdes, att den pension, som med tillämpning av lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension kunde komma att beviljas nämnda biträde, skulle utgå av försäkringsanstalternas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

Vidare föreskrefs, att biträde, som vid ikraftträdandet av ifrågasvarande ändring i försäkringsinspektionens stat var anställt hos nämnda inspektion och antogs till biträde å denna stat, skulle äga att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehåft stadig anställning hos försäkringsinspektionen.

För nämnda kvinnliga biträde skulle gälla de i fråga om fasta biträden hos nedre justitierevisionen av riksdagen beslutade allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av deras avlöningsförmåner.

Det i försäkringsinspektionens stat till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden m. m. upptagna förslagsanslag nedsattes från 19,600 till 18,200 kronor att utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet; och godkändes sådant tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 12 augusti 1910 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1911 års början fastställda avlöningsförmåner för ordinarie tjänst innehavare i försäkringsinspektionen, att vaktmästaren hos inspektionen finge årligen, i den mån det kunde ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar.

Vid 1916 års riksdag höjdes

dels det i försäkringsinspektionens stat till ålderstillägg upptagna förslagsanslag från 600 till 900 kronor att utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet,

1916 års
riksdag.

dels det i samma stat till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden m. m. upptagna förslagsanslag från 18,200 till 24,000 kronor att likaledes utgå av försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet,

dels ock i följd därav ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, att av nyssnämnda bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå, från 53,000 till 59,300 kronor.

Slutligen har vaktmästarens vid försäkringsinspektionen ordinarie avlöning förbättrats i överensstämmelse med beslut av 1918 års lagtima riksdag. Enligt kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare har nämligen ifrågavarande vaktmästares ordinarie avlöning fastställts till 1,600 kronor, därav 900 kronor lön, 550 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, jämte tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 100 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 år, varjämte i nämnda kungörelse meddelats bestämmelser angående vissa vaktmästarens naturaförmåner.

1918 års
lagtima
riksdag.

Sedan riksdagen år 1917 antagit av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om försäkringsrörelse, har Kungl. Maj:t den 25 maj 1917 utfärdat

Ny lag om
försäkrings-
rörelse
den 26/5 1917.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 156 häft. (Nr 182.)

815 19 2

lag om försäkringsrörelse. I berörda lag, genom vilken 1903 års lag i ämnet upphävts, äro beträffande försäkringsinspektionen och kostnaden för densamma intagna bestämmelser av liknande innehåll som de ovan angivna i 1903 års lag.

Genom kungörelse den 21 december 1917 har bland annat stadgats, att det i 244 § i lagen om försäkringsrörelse omförmälda försäkringsregistret skall föras hos försäkringsinspektionen.

Angående
inrättande
av särskild
nämnd vid
försäkrings-
inspektionen.

Innan jag ingår på frågan angående omorganisation av försäkringsinspektionen m. m., anser jag mig böra till behandling upptaga ett spörsmål rörande de privata försäkringsföretagens ställning till statsförvaltningen, vilket visserligen icke direkt sammanhänger med föreliggande fråga men dock, åtminstone under vissa förutsättningar, skulle kunna öva inverkan på densamma.

Berörda spörsmål angår inrättande vid försäkringsinspektionen av en särskild nämnd, bestående av ett antal ansedda och erfarna försäkringsmän, d. v. s. inrymmande åt det s. k. lekmanneelementet av ett betydande inflytande vid inspektionens ämbetsförvaltning.

Försäkrings-
föreningen.

I detta ämne hava vissa önskemål framställt av försäkringsföreningen. Föreningen framhåller till att börja med önskvärdheten av att försäkringsinspektionen helt befrias från det bestyr med beredande, föredragning och expedition av på Kungl. Maj:ts prövning ankommande ärenden rörande försäkringsväsendet, som, enligt gällande instruktion för inspektionen, tillkommer densamma eller någon dess ledamot, och att detta bestyr i stället anförtros åt befattningshavare inom vederbörande departement, såsom fallet var före år 1911. Föreningen anför härefter följande:

»Genom en sådan omläggning, som huvudsakligen skulle avse att betrygga försäkringsärendenas tillfredsställande behandling i högsta instans av person, som icke på tidigare stadium med ärendena tagit befattning, vunnas därjämte en antagligen välbehövlig lättnad i inspektionens arbetsbörda. Men detta innebure icke bot för vad som med nuvarande organisation hos inspektionen nödvändigtvis måste brista i sakkunskap. Erforderlig sådan kan icke annat än i sällsynta undantagsfall vara att påräkna hos den, vilken, såsom förhållandet är med inspektionens ledamöter på grund av stadgandet i 223 § lagen om försäkringsrörelse, icke må deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid försäkringsbolag och icke ens må vara aktieägare eller garant i sådant bolag. Det synes försäkringsföreningen vara i hög grad av behovet påkallat, att på direkt erfarenhet vid ledning av försäkringsaffär grundad sakkunskap i tid får göra sig hörd vid myndigheternas behandling av verksamhetens vitala spörsmål. Genom ett intimt och förtroendefullt samarbete under lagstadgade former emellan inspektionen och ansedda målsmän för den privata försäkringsverksamheten skulle säkerligen åt-

minstone en del av de med den nuvarande organisationen följande olägenheter kunna övervinnas och inspektionens önskan om frågornas 'allsidiga och grundliga behandling' i avsevärd mån tillgodoses.»

Försäkringsföreningen lämnar härefter en del uppgifter om anordningar, som vidtagits i vissa främmande länder för ernående av »sak-kunnig» behandling av försäkringsärendena inom statsförvaltningen, varmed föreningen uppenbarligen åsyftar lekmannelementets inflytande vid sagda behandling. Föreningen anför vidare i detta hänsende:

»Ett liknande samarbete med erfarna och ansedda män synes föreningen här i landet kunna ordnas på det sätt, att till medverkande vid försäkringsinspektionen inrättas en försäkrings- eller tillsyningsnämnd. Antalet medlemmar i en sådan nämnd borde icke sättas lägre än att man bland dem kunde påräkna förtrogenhet med alla slag av försäkringsverksamhet, som vore tillsyn underkastad; och torde antalet lämpligen kunna bestämmas till minst fem, högst nio. Dessa borde utses av Kungl. Maj:t för två eller tre år i sänder efter förslag, varmed styrelserna för de tillsyn underkastade anstalterna genom cirkulärskrivelse eller kungörelse lämnades tillfälle att var för sig, gruppvis eller samfällt inkomma. Så länge chefens för inspektionen rätt att ensam besluta bibehålles, synes nämndens befogenhet böra inskränkas till att vara rådgivande. Men man har tänkt sig, att, efter vunnen erfarenhet, denna befogenhet skulle kunna utsträckas till att omfatta även deltagande i inspektionens beslut i vissa frågor av större betydelse. Varje i sammanträde deltagande ledamot av nämnden bör dock låta till protokollet anteckna sin mening, och ledamot, som är hindrad att personligen närvara, bör hava rätt att avgiva skriftligt yttrande. En del ärenden synes utan olägenhet kunna av inspektionen handläggas och avgöras utan närvaro av nämnd. Men däremot måste fordras, att ett minimiantal ledamöter av nämnden, tre eller fem, äro personligen tillstädes vid behandlingen i inspektionen av frågor, som röra

- 1:o) Kungl. Maj:ts brev och remisser i frågor av allmän natur samt framställningar i dylika frågor,
- 2:o) fråga, som angår endast ett särskilt eller flera särskilda bolag, där frågan är av principiell innebörd, eller bolag, som frågan rör, begär nämndens hörande;
- 3:o) utfärdande av sådana allmänna föreskrifter, som avse verkställigheten av gällande författningar eller fullgörandet av Kungl. Maj:ts särskilt givna befallningar;
- 4:o) meddelande av sådant föreläggande, varom i § 228 i lagen om försäkringsrörelse förmäles;
- 5:o) försäkringsinspektionens berättelse och årliga redogörelse för in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet och räkenskaper; och
- 6:o) andra frågor, som överdirektören finner skäl att göra till föremål för med nämnden samfäld behandling.

Vad som, enligt lag, gäller såsom jäv emot skiljeman synes böra emot ledamot av nämnden äga motsvarande tillämpning.

Gottgörelse till ledamot av nämnden synes böra utgå endast med visst belopp för varje sammanträde, därvid han är personligen närvarande, samt dessutom med resekostnadsersättning och dagtraktamente åt ledamot, som icke har hemvist eller huvudsaklig verksamhet i Stockholm.»

Löne-
reglerings-
kommittén.

Löneregleringskommittén yttrar i frågan följande:

»Visserligen kan lekmanneelementet anses redan under nuvarande förhållanden hava vunnit visst beaktande vid försäkringsinspektionens organisation, då ju två av inspektionens ledamöter äro icke tjänstemän i vanlig bemärkelse utan den egentliga ämbetsmannavärlden utomstående personer med sakkunskap i särskilda för försäkringsinspektionens verksamhet betydelsefulla avseenden. Men beträffande dessa ledamöter, liksom i fråga om chefen, sekreteraren och förste aktuarien, gäller dock, såsom förut nämnts, att de ej få deltaga i styrelsen av eller vara anställda vid försäkringsbolag eller vid utländsk försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att här i riket driva försäkringsrörelse, ej heller vara aktieägare eller garant i sådant företag. Från inflytande i berörda ordning å inspektionens verksamhet äro således uteslutna alla i den privata försäkringsverksamheten på ett eller annat sätt intresserade persongrupper eller vad på förevarande område i främsta rummet torde åsyftas med benämningen lekmän.

Just från dessa kategorier skulle emellertid medlemmarna av den av försäkringsföreningen föreslagna nya institutionen tagas, vadan inrättandet av denna väl kan sägas innebära en principiell nyhet på ifrågavarande område.

Å åtskilliga andra områden av statsförvaltningen hava däremot redan, särskilt under de senare åren, institutioner av mer eller mindre utpräglad lekmannekaraktär införlivats med vederbörande ämbetsverk, nämligen de nu allt vanligare fullmäktige-, sakkunnige- och rådsinstitutionerna.»

Löneregleringskommittén lämnar därefter en redogörelse angående de huvudsakligaste av berörda lekmaninstitutioner och de beträffande desamma gällande bestämmelser. Kommittén anför slutligen:

»Den av försäkringsföreningen ifrågasatta nämnden förete vissa likheter med nyssberörda institutioner. Från organisatorisk synpunkt torde det därför icke möta några svårigheter att med försäkringsinspektionen införliva en dylik nämnd.

Vidkommande behovet av nämnden har löneregleringskommittén icke kunnat undgå att finna såsom en brist i försäkringsinspektionens nuvarande organisation från varon av på omedelbart och fortgående deltagande i den affärsmässiga försäkringsverksamheten grundad kännedom om denna verksamhet, då ju inspektionen har till främsta uppgift att övervaka samma verksamhet.

Om än löneregleringskommittén således måste känna sig tilltalad av försäkringsföreningens ifrågavarande förslag, ser kommittén sig likväl ej i stånd att taga slutlig ställning till frågan i ärendets nuvarande skick. Det föreliggande materialet synes nämligen otillräckligt för ett närmare utformande av den nya institutionen. Sålunda har t. ex försäkringsinspektionen icke ännu varit i tillfälle att yttra sig med anledning av försäkringsföreningens förslag. Och då det synes angeläget, att förevarande ärende, i vad det avser förstärkning av inspektionens egentliga arbetskrafter, må kunna hinna att bringas till prövning av 1919

års riksdag, är det för kommittén ej möjligt att förebringa eller föranstalta om den ytterligare utredning beträffande den föreslagna nämnden, som må vara erforderlig.

Kommittén håller därför före, att frågan om försäkringsinspektionens utrustande med ett organ av den beskaffenhet, försäkringsföreningen ifrågasatt, bör göras till föremål för särskild mera ingående utredning. Vid en sådan utredning torde, såsom ock framgår av försäkringsföreningens framställning, åtskilliga synpunkter vara att beakta, såsom institutionens sammansättning, dess befogenheter, grunderna för ersättningen till dess medlemmar m. m. Vad särskilt sammansättningen angår, vill kommittén framhålla angelägenheten därav, att icke blott olika grenar av försäkringsverksamheten bliva vederbörligen representerade utan att även försäkringstagarintresset bliver behörigen företrätt.

Vidare torde vid en sådan utredning böra tagas under överbäggande, vilka följder inrättandet av en institution av ifrågasatt slag må kunna hava å sammansättningen av själva inspektionsmyndigheten. Det synes nämligen icke utan vidare uteslutet, att tillkomsten av en sådan institution skulle kunna utöva inverkan å antalet av och kompetensen hos försäkringsinspektionens ledamöter och detta såväl i avseende å egentliga tjänstemannaledamöter som beträffande de nuvarande s. k. sakkunniga ledamöterna.

I fråga om dessa senare ävensom den föreslagna nya institutionen tillåter sig kommittén slutligen att i detta sammanhang bringa i erinran, hurusom i departementalkommittéens den 18 november 1911 gemensamt med kommerskollegiekommittén avgivna betänkande (II: 3. Civildepartementet 2. sid. 225 och 227) beträffande försäkringsinspektionens organisation *dels* föreslagits, att förste aktuarien, liksom förhållandet redan vore med sekreteraren, skulle göras till ledamot av inspektionen och att de två andra nuvarande ledamöterna bleve fullmäktige under benämningen försäkringsfullmäktige, *dels ock* meddelats, att under överbäggande varit, huruvida, efter mönstret från flera främmande länder, ett försäkringsråd (ej att förväxla med den sedermera inrättade myndigheten med denna benämning) kunde erfordras till inspektionens biträde, men att, då fullmäktiginstitution föreslagits att här komma till användning, något annat deltagande av lekmän i förevarande förvaltning icke ansetts för det dåvarande behöfligt.»

Försäkringsföreningens förslag att vid försäkringsinspektionens sida ställa en nämnd synes förtjänt av beaktande. Genom en dylik anordning skulle inspektionen tillföras en på omedelbart deltagande i den affärsrässiga försäkringsverksamheten grundad sakkunskap i försäkringsrörelse, vilken säkerligen skulle bliva av betydelse vid ärendenas handläggning inom inspektionen. Såsom anförts, hava också på senare tid vid åtskilliga ämbetsverk knutits institutioner, i vilka lekmännen i större eller mindre utsträckning få göra sig gällande.

Skäl synas alltså tala för jämväl försäkringsinspektionens utrustande med en dylik institution. I likhet med löneregleringskommittén anser jag mig emellertid ej beredd att nu taga slutlig ställning till denna fråga. Utom det att försäkringsinspektionen bör beredas tillfälle att

Departements-
chefen.

yttra sig i detta för ämbetsverket så viktiga ämne, synes frågan böra underkastas en mera grundlig utredning. Vid en sådan utredning böra de synpunkter, som framställts av försäkringsföreningen och löneregeringskommittén, tagas under noggrant och allsidigt övervägande.

På grund av vad sålunda anförts anser jag mig icke böra nu framlägga något förslag i den av försäkringsföreningen såsom önskvärd angivna riktning.

Förändringar
i försäkrings-
inspektio-
nens orga-
nisation.
Allmänna
synpunkter.
Försäkrings-
inspektionen.

De förändringar i försäkringsinspektionens organisation, vilka av inspektionen föreslagits, äro dels förste aktuarie- och sekreterarbefattningarnas uppflyttande till tjänster av tredje graden, dels ock inrättandet av nya ordinarie befattningar.

Försäkringsinspektionen anför inledningsvis följande:

»I skrivelse den 31 augusti 1915 gjorde försäkringsinspektionen framställning om bland annat ökning av det i staten för inspektionen uppförda förslagsanslaget till vikariatsersättningar m. m. från 18,200 kronor till 24,000 kronor. I motiveringen till ifrågavarande framställning, som vann Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, anförde försäkringsinspektionen bland annat, att det otvivelaktigt inom ej allt för lång tidrymd komme att visa sig nödvändigt för inspektionen att inkomma med förslag till ökning av de ordinarie tjänstemännens antal. Försäkringsinspektionens erfarenhet under den tid, som därefter förflutit, gör, att inspektionen anser sig icke längre kunna uppskjuta att föreslå sådan ökning. Och inspektionen finner sig i sammanhang därmed böra föreslå viss ändring i dess organisation och förbättring av vissa av dess ordinarie tjänstemäns löneförmåner.»

Lönereg-
lerings-
kommittén.

Löneregeringskommittén yttrar beträffande behovet av ytterligare arbetskrafter hos försäkringsinspektionen följande:

»Kommittén vill till en början erinra, att, såsom förut omförmälts, en grundläggande princip vid inrättandet av försäkringsinspektionen var, att dess organisation borde allenast motsvara de vanliga regelbundna göromålen, utan särskild hänsyn till förhållanden av mera tillfällig eller ock övergående natur. För mötande av det ökade arbete, som kunde föranledas av förhållanden av sistnämnda slag, vilka till följd av den speciella arten av försäkringsinspektionens verksamhet dock måste inträffa relativt ofta, avsågs att anlita tillfällig, för de särskilda uppgifterna lämplig personal.

Denna grundsats har iakttagits även vid den utökning av försäkringsinspektionens stadigvarande sysselsatta arbetskrafter, som hittills ägt rum, och kommittén finner densamma böra vinna beaktande jämväl vid den utbyggnad av inspektionens organisation, som nu ifrågasatts.

För att med nämnda utgångspunkt kunna taga ställning till de föreliggande förslagen är det givetvis av nöden att söka vinna en uppfattning om i vad mån de vanliga regelbundna göromålen numera tillvuxit.

I detta avseende tillåter sig kommittén att hänvisa till de av försäkringsinspektionen i dess skrivelse den 1 oktober 1917 meddelade uppgifterna. Därav synes framgå såväl att anspråken på inspektionens arbetsförmåga betydligt ökats som ock att detta främst beror på dels den allmänna med försäkringsväsendets utveckling sammanhängande ökningen av inspektionens göromål och dels den av inspektionen efter hand i allt större utsträckning införda, enligt kommitténs mening synnerligen betydelsefulla ingående detaljgranskningen av de särskilda försäkringsbolagen.

Den ökade belastning, försäkringsinspektionen sålunda fått vidkännas, återspglas mer eller mindre fullständigt i de berättelser, inspektionen jämlikt dess instruktion för varje år avger om sin verksamhet under året. Dessa berättelser för åren 1913—1917 hava varit för kommittén tillgängliga; och vill kommittén därur till belysande av förevarande ämne meddela följande uppgifter.

På grund av erhållna remisser har försäkringsinspektionen avgivit yttranden angående stadfästelse å bolagsordning för: år 1913 ett brandförsäkringsbolag samt ett bolag avsett att driva olycksfalls- och sakförsäkring; år 1914 ett liv-, ett sjuk- och olycksfalls-, ett brand-, ett garanti- och ett återförsäkringsbolag; år 1915 två liv-, ett brand- och ett återförsäkringsbolag; år 1916 tre transport- och fyra hästförsäkringsbolag; samt år 1917 tio olycksfalls-, ett skogsbrands-, två transport-, ett kredit- och garanti-, ett kreaturs- samt två återförsäkringsbolag.

Förslag till ändring i fastställd bolagsordning har varit föremål för inspektionens yttrande: år 1913 i sexton, år 1914 i tjugutre, år 1915 i sexton, år 1916 i sjuutton och år 1917 i trettioen fall.

Yttranden angående fastställelse av grunder hava av inspektionen avgivits: år 1914 beträffande ett liv-, ett brand- och ett återförsäkringsbolag; år 1915 beträffande ett livförsäkringsbolag; år 1916 beträffande ett liv- och ett pensionsförsäkringsbolag; samt år 1917 beträffande åtta försäkringsbolag.

Yttranden angående stadfästelse å ändring i fastställda grunder hava avgivits år 1913 i sex, år 1914 i sju, år 1915 i tre, år 1916 i tre samt år 1917 i nio fall.

Under den femårsperiod ifrågavarande berättelser avse hava åtskilliga försäkringsbolag trätt i likvidation, vilket medfört en hel del göromål för inspektionen. Sålunda hava under år 1913 ett liv-, ett sjö- och olycksfalls- samt ett inbrottsförsäkringsbolag, år 1915 ett olycksfallsförsäkringsbolag, år 1916 ett olycksfalls- och ett uthyrningsförsäkringsbolag samt år 1917 ett liv-, ett brand- och ett olycksfallsförsäkringsbolag trätt i likvidation.

Särskilda inspektioner hava verkställts: år 1913 av tre sjöförsäkringsbolag samt två livränte- och kapitalförsäkringsanstalter; år 1914 av tre liv-, ett brand- och två kreatursförsäkringsbolag; år 1915 av tre liv-, ett liv- och brand- samt ett olycksfallsförsäkringsbolag; år 1916 av fem liv-, ett liv- och brand-, ett olycksfalls-, tre transport-, fyra brand-, ett brand- och sjö-, tre kreaturs- och två återförsäkringsbolag; samt år 1917 av fem liv-, tre brand-, fyra sjö-, ett hagelskade- och fem kreatursförsäkringsbolag.

Beträffande försäkringsinspektionens befattning med utländska försäkringsanstalter, så har koncession att driva viss försäkringsrörelse meddelats dylik anstalt, år 1913 i två, år 1914 i ett, år 1915 i nio, år 1916 i åtta och år 1917 i sex fall.

Antalet till försäkringsinspektionen inkomna ärenden har varit 154 år 1913, 136 år 1914, 174 år 1915, 191 år 1916 och 279 år 1917.

Slutligen må antecknas, att försäkringsinspektionen under ifrågavarande tidsperiod på grund av remiss eller eljest, utöver vad förut nämnts, utfört en del mera krävande undersökningar och utredningar, såsom angående inrättande av en statens brandförsäkringsanstalt; angående den räntefot, som må kunna användas vid beräkning av premier och premiereserv vid livförsäkring; angående livförsäkringsbolagens omkostnader; angående dödligheten bland icke läkarundersökta livförsäkrade; angående möjligheten till ordnande av skogsbrandförsäkringen; angående det frivilliga avfallet vid livförsäkring; angående nya dödlighetstabeller m. m.»

Uppflyttande av förste aktuarie- och sekreterartjänsterna till tjänster av tredje graden.

Enligt gällande instruktion av den 12 augusti 1910 utgöres försäkringsinspektionen av en överdirektör och chef samt tre ledamöter. Den ene ledamoten är tillika sekreterare. De båda andra ledamöterna tjänstgöra som sakkunniga, den ene i ärenden, som röra penningplaceringar, den andre i försäkringstekniska frågor, särskilt beträffande andra slag av försäkring än livförsäkring. Överdirektören är ensam beslutande. Det åligger ledamot, som icke biträder överdirektörens beslut, att låta till protokollet anteckna sin avvikande mening.

Försäkringsinspektionen.

Försäkringsinspektionen anför nu i ämnet följande:

»Denna sammansättning av försäkringsinspektionen förutsätter, att överdirektören skall vara sakkunnig på livförsäkringens område. Men när överdirektören ensam är beslutande — och häri önskar försäkringsinspektionen icke någon förändring — är det icke nog, att han ensam är sakkunnig på detta område. Så invecklade som livförsäkringens problem kunna vara, är det ofta möjligt för den, som ej äger speciell utbildning, att bilda sig en självständig mening om dem. Därför är det en väsentlig brist i försäkringsinspektionens organisation, att det icke bland ledamöterna finnes någon livförsäkringstekniker och att sålunda i fråga om livförsäkringen saknas den garanti för frågornas allsidiga och grundliga utredning, som ligger däri, att förutom överdirektören en annan sakkunnig person har ansvaret för försäkringsinspektionens beslut, därest han ej till protokollet anmält sin avvikande mening.

För att avhjälpa denna brist föreslår försäkringsinspektionen, att inspektionen förstärkes med ännu en ledamot, som skall hava den kompetens, som erfordras för att vara aktuarie i livförsäkringsbolag.

Detta kan ske på det sätt, att förste aktuarien blir ledamot. Detta föreslogs redan av departementalkommittéerna i deras den 31 december 1912 avgivna betänkande; och i däröfver avgivet yttrande av den 25 november 1913 har försäkringsinspektionen för sin del redan uttalat sig för denna förändring.

Departementalkommittéerna föreslaga jämväl, att de båda ledamöter, som nu tjänstgöra som sakkunniga, skulle upphöra att vara ledamöter och i stället bliva fullmäktige. Försäkringsinspektionen har visserligen i sitt nämnda yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot denna förändring, men erfarenheten från de år, som sedan förflutit, har förändrat inspektionens uppfattning härvidlag. Inspektionen önskar alltså icke någon förändring i dessa ledamöters ställning. Till stöd därför åberopas vad som anförts om angelägenheten av att ledamöterna

inom försäkringsinspektionen representerade så mångsidig sakkunskap som möjligt på försäkringsväsendets olika områden.

I fråga om sekreterarens och förste aktuariens löneförmåner anser försäkringsinspektionen, att desamma nu äro för låga. Tjänsterna äro nu av andra graden. Försäkringsinspektionen anser, att det behövs tre nya tjänster av andra graden. Då sekreteraren och förste aktuarien såsom ledamöter av försäkringsinspektionen komma att i viss mån vara överordnade över de nya tjänsternas innehavare, synas de redan av detta skäl böra hava högre lön än dessa. Denna högre lön synes därjämte vara väl motiverad med hänsyn till de krav, som deras ansvarsfulla åligganden ställa på dem.

Sekreteraren är försäkringsinspektionens jurist. Han skall ej blott ansvara för, att de löpande ärendena bliva ur juridisk synpunkt korrekt behandlade, utan även biträda vid tillsynen över bolagen. I sistnämnda avseende är särskilt att märka tillsyn över bolagens försäkringsvillkor och deras tillämpning. Härtill kommer, att det bör åligga honom att med uppmärksamhet följa andra länders försäkringslagstiftning. Vikten därav har försäkringsinspektionen redan i sin skrivelse den 5 januari 1909 betonat. Inspektionen har även tänkt sig, att den hos inspektionen anställde registratorn skulle kunna övertaga en del av de löpande expeditionsgöromålen av mindre vikt, vilka nu splittra sekreterarens tid.

Sekreteraren.

Vad förste aktuarien beträffar, skall han bland försäkringsinspektionens ledamöter representera sakkunskapen på livförsäkringens område. Han skall jämväl biträda överdirektören vid livförsäkringsärendenas beredning och vid övande av tillsyn särskilt över livförsäkringsbolagen. Med den stora betydelse, livförsäkringen har, och med de höga krav, som den nya lagen ställer på dem, som skola övervaka dess tillämpning, måste fordringarna på förste aktuariens kompetens och skicklighet vara höga.

Förste
aktuarien.

Härtill kommer slutligen, i fråga om båda dessa platser, att det redan visat sig svårt att i konkurrens med den privata verksamheten någon längre tid på dessa platser behålla dugliga män.»

På grund av det anförda föreslår försäkringsinspektionen, att sekreterar- och förste aktuarietjänsterna ombildas till byråchefsbeftattningar.

Beträffande ifrågavarande två tjänsters förändring yttrar löneregleringskommittén:

Löne-
reglerings-
kommittén.

»Först är att märka förslaget att utrusta inspektionen med en ytterligare ledamot, i det den nuvarande förste aktuarietjänsten ifrågasatts att förändras till ledamotsbefattning.

Förste
aktuarien.

Såsom skäl härför har av inspektionen framhållits, att det ej längre vore nog med att chefen — vilken, enligt vad den nuvarande organisationen förutsatte, skulle vara sakkunnig på livförsäkringens område — inom styrelsen vore ensam sakkunnig på detta område, utan att det, för ärendenas allsidiga och grundliga utredning, även bland ledamöterna borde finnas en livförsäkrings-tekniker.

Enligt vad löneregleringskommittén i det föregående antytt, torde emellertid det sätt, varpå den väckta frågan om inrättande av en sakkunniginstitution vid försäkringsinspektionens sida löses, kunna bliva mer eller mindre avgörande för frågan om ledamotskollegiets sammansättning till såväl antal som kvalifikationer. Med hänsyn härtill och då, efter vad kommittén har anledning antaga, från försäkringsinspektionens sida fästes mindre vikt vid det nu ifrågasatt förslaget än vid de övriga, som i förevarande sammanhang framställts, finner kommittén det böra åtminstone tills vidare anstå med den ifrågasatta förändringen beträffande förste aktuarietjänsten.

Sekreteraren.

Vidare har försäkringsinspektionen föreslagit, att sekreterartjänsten skulle förändras till en byråchefstjänst. Inspektionens uppfattning om vikten av denna tjänst för inspektionen delar kommittén. Innehavaren av befattningen är avsedd att vara inspektionens juridiskt och administrativt utbildade ledamot. Å honom kommer därför att vila det egentliga ansvaret för de formella och rättsliga momenten av inspektionens verksamhet. I detta avseende har från försäkringsinspektionen, bland annat, framhållits angelägenheten därav att nödig omsorg må kunna ägnas tillsynen över bolagens försäkringsvillkor och deras tillämpning. Nämda sidor av försäkringsinspektionens verksamhet få ock givetvis ökad betydelse i samma mån som den nu allt raskare utvecklingen av försäkringsväsendet i allmänhet fortgår. Efter hand som tjänstens betydelse ökas, blir det ock av större vikt, att för täta ombyten av innehavare ej äga rum. Det lär emellertid förhålla sig så, att innehavare av ifrågasatt tjänst förhållandevis lätt kan inom den privata försäkringsverksamheten vinna anställning med vida förmånligare villkor än de som äro förenade med sekreterartjänsten hos försäkringsinspektionen.

Löneregleringskommittén finner därför skäligt, att ifrågasatt ledamot beredes en förmånligare ställning i avlöningstvåg än han nu innehar. Att därvid gå så långt som försäkringsinspektionen föreslagit, anser kommittén sig dock, åtminstone för närvarande, icke kunna tillråda. Kommittén vill härvid erinra, att frågan om sekreterartjänstens ombildning till byråchefsbefattning, efter det försäkringsinspektionen därom framställt förslag, år 1910 var föremål för statsmakternas övervägande, men att tjänsten då ansågs böra bibehållas vid sin dittillsvarande karaktär. Spörsmålet om ifrågasatt ledamots tjänsteställning måste ock enligt kommitténs mening i viss mån ställas i sammanhang med frågan om en ny försäkringsteknisk ledamot av inspektionen; och då kommittén av ovan anförda skäl ansett sistnämnda fråga böra tills vidare undanskjutas, har kommittén funnit en viss försiktighet vara att tillråda vid ombildandet av sekreterartjänsten.»

Efter övervägande av de olika på denna fråga inverkan omständigheterna har kommittén därför ansett sig böra föreslå, att befattningen såsom ledamot och sekreterare hos försäkringsinspektionen uppflyttas till den nu allt vanligare graden mellan andra och tredje normalgraderna, d. v. s. förenas med en avlöning av 6,800 kronor, därav 4,200 kronor lön, 2,000 kronor tjänstgöringspenningar och 600 kronor ortstillägg, jämte ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter fem år.

Tjänstens benämning anser kommittén i sammanhang därmed lämpligen böra ändras till ledamot och byrådirektör.

Med förslaget att låta den nuvarande förste aktuarien bliva ledamot av försäkringsinspektionen och därmed samtidigt upphöja denna befattning till tjänst av tredje graden har inspektionen avsett, att ämbetsverket — förutom överdirektören, som skall vara sakkunnig på livförsäkringens område — skulle erhålla ytterligare en ledamot, som vore förfaren i nämnda synnerligen viktiga gren av försäkringsväsendet. Betydelsen av att frågorna på detta område erhålla en så grundlig utredning som möjligt har enligt försäkringsinspektionens förmenande gjort behovet av en dylik ledamot alltmera kännbart. Även jag delar inspektionens uppfattning härutinnan. Innan frågan om inrättandet av den förut omnämnda nämnden, bestående av män från det praktiska försäkringsväsendets område, vunnit sin lösning, synes emellertid skäl ej vara att nu inrätta en ny ledamotsbefattning, som vid ett genomförande av förslaget om nämnd måhända skulle befinnas obehöfelig. Vid sådant förhållande finner jag mig ej kunna för närvarande tillstyrka den föreslagna förändringen i fråga om förste aktuariefattningen.

Departements-
chefen.

Förste
aktuarien.

Vad därefter sekreteraren beträffar, instämmer jag i vad som uttalats om betydelsen för försäkringsinspektionen av denna befattning, som är den enda, vars innehavare representerar den juridiska och administrativa sakkunskapen inom ämbetsverket. Vikten av denna tjänst blir därjämte större, allt eftersom försäkringsinspektionens verksamhet med försäkringsväsendets hastigt fortgående utveckling ökas. Vid sådant förhållande och då det synes angeläget att för ifrågavarande tjänst förvärva eller bibehålla dugande krafter anser jag, att densamma bör förenas med större avlöningsförmåner än de nuvarande. I likhet med vad lönerogleringskommittén föreslagit vill jag därvid förorda, att ifrågavarande tjänst förändras till befattning såsom ledamot och byrådirektör, en lönegrad, som ligger mellan andra och tredje normalgraden och som finnes vid flera andra ämbetsverk. Avlöningsförmånerna skulle alltså bliva 4,200 kronor lön, 2,000 kronor tjänstgöringspenningar och 600 kronor ortstillägg eller tillhoppa 6,800 kronor, vartill skulle komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter fem års tjänstgöring.

Sekreteraren.

I fråga om nya ordinarie tjänster anför försäkringsinspektionen:

»Förutom sekreterare och förste aktuarie äro vid försäkringsinspektionen anställda endast två ordinarie tjänst innehavare: en manlig registrator och ett

Nya
ordinarie
tjänster.

Försäkrings-
inspektionen.

kvinnligt biträde. Dessutom finnas två manliga extra ordinarie tjänstemän med full tjänstgöring och ett kvinnligt extra biträde likaledes med full tjänstgöring; och när mera omfattande granskningar företagas av bolag, anställas tillfälliga extra biträden, vilkas antal variera efter behovet (2—6) och i medeltal under år 1917 och näst föregående år varit 3.

De båda extra ordinarie befattningarna hava, om endast den tid räknas, då de varit förenade med full tjänstgöring och ett arvode av 3,900 kronor, funnits sedan februari 1914. Båda dessa tjänstemän, av vilka den ene har praktisk erfarenhet på brandförsäkringens område och den andre är matematiker, hava till uppgift att granska och statistiskt bearbeta bolagens årliga uppgifter till försäkringsinspektionen ävensom att verkställa inspektioner av bolag på ort och ställe. Det kvinnliga extra biträdet, som funnits sedan 1916, deltagar även i det statistiska arbetet.

Det arbete, som måste utföras av extra tjänstemän, har vuxit betydligt under de sista åren. Detta beror icke blott på försäkringsväsendets starka utveckling, de gamla bolagens tillväxt och uppkomsten av många nya bolag. Det beror framför allt därpå, att försäkringsinspektionen funnit det nödvändigt att oftare än förut varit möjligt verkställa i detalj gående granskningar av bolagen.

Redan i sin förutnämnda skrivelse den 5 januari 1909 framhöll försäkringsinspektionen, att det vore önskvärt, att försäkringsinspektionen så organiserades, att den kunde mer ägna sig åt dylik granskning av bolagen på ort och ställe. Försäkringsinspektionen hemställde då om tvenne nya ordinarie tjänster, av vilka den ena beviljades, nämligen den nuvarande förste aktuarietjänsten. Den sålunda beviljade förstärkningen av försäkringsinspektionens arbetskrafter har visat sig alldeles för liten.

Förste aktuarien, som det enligt instruktionen åligger att verkställa inspektioner av livförsäkringsbolag, har mera sällan kunnat hinna med en ingående detaljgranskning, varför hans granskning i allmänhet fått inskränka sig till att gälla principiella frågor eller viss fråga, som påkallat försäkringsinspektionens särskilda uppmärksamhet. Någon ändring däri är icke att vänta.

Emellertid har försäkringsinspektionen dock, tack vare de extra tjänstemän, som inspektionen anställt, i på sista tiden ökad utsträckning kunnat realisera sitt program av 1909. Och den erfarenhet, inspektionen därunder gjort, har ytterligare stärkt inspektionen i sin uppfattning, att detta program måste genomföras, om inspektionen skall kunna fylla sin uppgift. Det är nödvändigt, att inspektionen blir i tillfälle att varje år på ett ingående sätt granska ett antal bolag, även om ingenting synes hava inträffat, som påkallar något ingripande av försäkringsinspektionen.

På grund av det anförda anser försäkringsinspektionen, att de båda extra tjänster, som nu bestridas av manliga innehavare, böra förvandlas till ordinarie och att därutöver krävas ytterligare en ordinarie tjänst med manlig innehavare. Dessa tre ordinarie tjänstemän, som kunna benämnas förste revisorer, skola hava samma uppgift som de nuvarande extra ordinarie tjänstemännen, nämligen att verkställa inspektioner av bolagen och att bearbeta bolagens årliga uppgifter till försäkringsinspektionen.

Dessa förste revisorer komma att gent emot bolagen intaga ungefär samma ställning, som assistenterna i bankinspektionen hade gent emot bankerna. Dessa assistenter åtnjuta för närvarande en avlöning av 7,000 kronor med 2 ålders-

tillägg å 500 kronor vardera. I betraktande därav och av de fordringar, man måste ställa på en förste revisors kompetens och skicklighet, böra dessa tjänster vara andra grads tjänster. Om löneförmånerna skulle ställas lägre, funnes det ingen utsikt att på dessa platser förvärva eller under någon längre tid behålla dugliga män.»

Löneregleringskommittén yttrar härutinnan i sitt utlåtande som följer:

Löneregleringskommittén.

»Från inspektionen har kommittén inhämtat, att för närvarande tre e. o. tjänstemän och ett extra kvinnligt biträde med full tjänstgöringsskyldighet äro stadigvarande anställda hos ämbetsverket. Dessutom äro anställda två amanuenser och en del tillfälliga biträden, vilka senare anlitas vid behov för att biträda vid de mera omfattande detaljgranskningarna av försäkringsbolag och därför växla till antalet.

De tre stadigvarande anställda e. o. tjänstemännen med full tjänstgöringsskyldighet uppbära en avlöning av 3,900 kronor för år eller således första normalgradens avlöning, minskad med ett avrundat, mot ordinarie befattningshavares i graden avgift för egen pensionering svarande belopp. Av ifrågavarande tre tjänstemän hava två varit på nämnda sätt anställda sedan år 1914 och den tredje sedan början av år 1919.

Det är dessa tre tjänstemäns befattningar, försäkringsinspektionen nu önskar få uppförda på ordinarie stat med avlöning i andra normalgraden under benämning av förste revisorer.

Deras uppgifter skulle fortfarande i huvudsak bliva desamma som hittills, nämligen *dels* utförandet av detaljgranskningen av de olika försäkringsbolagen, vilken granskning hittills ej medhunnits i önskad utsträckning, *dels ock* handhavandet av försäkringsstatistiken, vars utarbetande och offentliggörande, såsom både försäkringsinspektionen och försäkringsföreningen påpekat, under nuvarande förhållanden ej hinner ske så hastigt, som önskligt vore med hänsyn till de intressen, statistiken främst skall tillgodose.

Granskningen av livförsäkringsbolagen sattes som en uppgift för förste aktuarien, då denne tjänsteman på sin tid tillfördes försäkringsinspektionen, men inspektionen har i sin skrivelse den 1 oktober 1917 framhållit, att förste aktuarien endast mera sällan medhunnit någon detaljgranskning av dessa bolag; hans granskning hade därför i allmänhet endast varit av principiell natur eller avsett särskilda frågor, som påkallat inspektionens uppmärksamhet.

Angående de föreslagna nya tjänsternas organisation hava från försäkringsinspektionen till löneregleringskommittén gjorts en del uttalanden.

Innehavaren av den ena tjänsten skulle det sålunda tillkomma att inspektera livförsäkringsbolagen, att upprätta statistiken *dels*, gemensamt med en av de andra tjänstinnehavarna, över nämnda bolag och *dels* över de utländska försäkringsanstalterna samt att verkställa utredningar angående livförsäkringsfrågor.

Den andra tjänstens innehavare skulle hava att inspektera större försäkringsbolag, som ej meddela livförsäkring, att upprätta statistiken över dessa bolag samt den livförsäkringsstatistik, som ej ombesörjdes av den förra tjänstens innehavare, samt att göra utredningar angående försäkringsfrågor, som ej röra livförsäkring.

Den tredje tjänsten slutligen skulle avses för inspektion av mindre egenomsförsäkringsbolag, upprättande av statistiken över dessa bolag samt verkställande av utredningar i frågor, som falla inom dessa bolags verksamhetsområden.

Statistikens utarbetande skulle emellertid ej uteslutande falla å de föreslagna revisorerna. I mån av behov skulle dessa därvid i görlig utsträckning biträdas av registratorn, det ordinarie kvinnliga bitrådet och det extra kvinnliga biträde, som sedan år 1916 varit stadigvarande sysselsatt hos inspektionen, ävensom av andra hos ämbetsverket anställda extra kvinnliga biträden.

I fråga om den sistnämnda av de nya tjänsterna har från försäkringsinspektionen framhållits, att de mindre bolagen behövde tillsyn och sakkunnig hjälp för att bättre än hittills kunna fylla sina viktiga uppgifter samt att insikten om att försäkringsinspektionen därvid kan vara dessa bolag till verkligt gagn vuxit under de senare åren vid det samarbete, som ägt rum mellan inspektionen och representanter för bolagen.

Beträffande de nya tjänstemännens kompetens och avlöningsförmåner har från försäkringsinspektionen gjorts gällande, att revisorerna böra behärska försäkringsbolagens teknik, var inom sitt område. Den av revisorerna t. ex., som skulle inspektera livförsäkringsbolagen m. m., borde därför innehava den för aktuarie i sådant bolag föreskrivna kompetensen. Då personer med de för innehavarna av de nya tjänsterna avsedda kvalifikationer lätt erhöles förmånlig anställning i enskild tjänst samt för täta ombyten av innehavare av ifrågavarande tjänster borde undvikas, har försäkringsinspektionen ansett, att de borde tillhöra andra normalgraden. Möjligen skulle — har från inspektionen framhållits — den revisor, som skulle avses för de mindre bolagen, kunna vara av första graden. Men då de särskilda revisorernas verksamhetsområden ej kunde skarpt avgränsas från varandra, ansåges inspektionen, att även denne revisor borde tillhöra den högre graden.

Löneregleringskommittén finner fullgoda skäl vara anförda för inrättandet av tre nya ordinarie tjänster hos försäkringsinspektionen och, vad två av dem beträffar, jämväl för deras uppförande i andra normalgraden. Vad däremot den tredje tjänsten angår, synes det kommittén, att näppeligen skäl föreligga för dess hänförande till nämnda grad. Såväl från allmän organisatorisk synpunkt som med hänsyn till de åligganden, som skulle förenas med tjänsten, håller kommittén före, att densamma bör tillhöra första normalgraden.

Benämningen å de nya tjänsternas innehavare torde lämpligen böra bliva för de två av andra graden förste revisor och för den av första graden revisor.»

Löneregleringskommittén har därför hemställt, att å försäkringsinspektionens stat måtte uppföras dels två förste revisorsbefattningar, vardera med en avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, jämte två ålderstillägg till lönen å vardera 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, dels ock en revisorstjänst med en avlöning av 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar

och 300 kronor ortstillägg, jämte efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring tre ålderstillägg till lönen, vardera å 500 kronor.

Enligt den för försäkringsinspektionen gällande instruktion skall förste aktuarien verkställa inspektioner av livförsäkringsbolag. Emellertid har han aldrig medhunnit någon mera ingående detaljgranskning av de olika bolagen, utan har detta arbete måst utföras och utföres av de tre extra tjänstemän, som finnas anställda vid inspektionen. Av dessa tre tjänstemän hava två varit anställda sedan år 1914, och ånjuta dessa jämlikt kungl. brev den 30 juni 1916 arvode av 3,900 kronor för år. Vad den tredje tjänstemannen beträffar, må erinras, att försäkringsinspektionen i skrivelse den 10 september 1918 hemställt, att i avvaktan på de i inspektionens skrivelse den 1 oktober 1917 föreslagna tjänsternas uppförande på ordinarie stat Kungl. Maj:t måtte från och med 1919 års början ställa medel till förfogande för avlönande av bland andra ytterligare en extra ordinarie tjänstemän med full tjänstgöring och med ett arvode av 3,900 kronor. Genom brev den 29 november 1918 har Kungl. Maj:t medgivit, att arvode till en dylik tjänsteman må tills vidare under år 1919 utgå med högst 3,900 kronor för år räknat. Ett stadigvarande behov av ifrågavarande extra tjänstemän förefinnes alltså, vartill kommer, att granskningen av försäkringsbolagen, som redan vid försäkringsinspektionens tillkomst förutsattes skola bliva en av de viktigaste grenarna av inspektionens verksamhet, med den alltjämt fortskridande utvecklingen av försäkringsväsendet kommer att medföra ett allt mera omfattande arbete för ämbetsverket. Förslaget om uppförande av ifrågavarande tre extra tjänster på ordinarie stat synes mig sålunda vara motiverat och finner jag mig böra förorda detsamma. Med hänsyn till de kvalifikationer, som måste ställas å innehavaren av två av dessa tjänster — den, som skulle verkställa inspektion m. m. av livförsäkringsbolagen och den, som skulle taga motsvarande befattning med huvudsakligen större försäkringsbolag, som ej meddela livförsäkring — anser jag mig böra tillstyrka, att de uppföras i andra normalgraden, och torde dessa tjänsters innehavare lämpligen kunna benämnas förste revisor. Den tredje tjänsten däremot synes med avseende å beskaffenheten av de med densamma förbundna göromålen — inspektion m. m. av mindre egendomsförsäkringsbolag — kunna förläggas till första graden, därvid innehavarens benämning torde bliva revisor.

*Departements
chefen.*

Övriga
ordinarie
tjänster.
Försäkrings-
inspektionen.

Beträffande övriga ordinarie befattningar hos försäkringsinspektionen har inspektionen icke framställt något förslag i avlöningshänseende. Med avseende å frågan om förändret av försäkringsregistret, vilket jämlikt kungl. kungörelsen den 21 december 1917 numera åligger försäkringsinspektionen, anför inspektionen beträffande registratorn följande:

»Därest försäkringsinspektionens förslag om inrättande av 3 ordinarie förste revisorstjänster vinner beaktande, synes registratorn kunna befrias från en del av det statistiska arbete, som åligger honom, så att sekreteraren med registratorns biträde kan föra nämnda register. Något ökat behov av arbetskrafter utöver de föreslagna uppstår alltså icke därigenom, att registrets förande förlägges till försäkringsinspektionen. Även under nämnda förutsättning torde registratorn kunna biträda sekreteraren med en del expeditionsgöromål, varigenom det önskemålet vinnas, att sekreteraren får mera tid för de större uppgifter, som tillhöra honom.»

Löneregleringskommittén.

Löneregleringskommittén yttrar i förevarande fråga följande:

»Under ärendets behandling i kommittén har från försäkringsinspektionen uttalats önskvärdheten däruv, att registratorsbefattningen vid nästa ledighet bleve ombildad till en kvinnlig biträdestjänst av tredje graden.

Med hänsyn till beskaffenheten av ifrågavarande registratorstjänst finner kommittén sig böra tillstyrka den sålunda föreslagna förändringen av tjänsten. Vid fastställande av ny stat för försäkringsinspektionen bör följaktligen enligt kommitténs mening den nuvarande tjänst innehavaren uppföras å övergångsstat och föreskrift meddelas, att den för registratorsgöromålen avsedda kvinnliga biträdesbefattningen ej må tillsättas förr än den nuvarande registratorn avgått från denna befattning.

I årets statsverksproposition har, i huvudsaklig överensstämmelse med kommitténs i betänkande den 11 november 1918 framställda förslag, ifrågasatts en reglering av inom statsförvaltningen anställda ordinarie kvinnliga biträdesavlöningsförmåner m. m. De därvid föreslagna förändringarna i det nuvarande lönesystemet torde givetvis böra vinna tillämpning även vid ny stat för försäkringsinspektionen.

Beträffande slutligen inspektionens vaktmästare har denne fått sina avlöningsförhållanden reglerade genom kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. I avseende å denne tjänst innehavare vill kommittén därför icke ifrågasätta annan ändring än en mindre jämkning av bestämmelserna i staten angående eventuella naturaförmåner (förmånen av lyse), i likhet med vad löneregleringskommittén i vissa av sina senaste utlåtanden föreslagit.»

Löneregleringskommittén hemställer alltså, att i staten för försäkringsinspektionen i stället för den nuvarande registratorstjänsten uppföres en kvinnlig biträdesbefattning av tredje graden, således med avlöning av 2,400 kronor, däruv 1,500 kronor lön, 700 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg jämte tre ålderstillägg, vart och

ett å 200 kronor, därav 100 kronor skola tillhöra lönen och 100 kronor tjänstgöringspenningarna, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring, att registratorn uppföres å övergångsstat samt det å nu gällande stat uppförda kvinnliga biträdets avlöning upptages med 2,000 kronor, därav 1,300 kronor lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg jämte ålderstillägg lika med nyssnämnda kvinnliga biträdesbefattning av tredje graden.

Mot förslaget att i stället för den nuvarande registratorstjänsten inrätta en kvinnlig biträdesbefattning av tredje graden har jag intet att anmärka, så mycket mindre som i flera andra centrala ämbetsverk registratorsgöromålen numera omhänderhavas av kvinnliga tjänstemän. Jag tillstyrker alltså, att i staten uppföres en kvinnlig biträdesbefattning av tredje graden samt att registratorn överföres på övergångsstat, därvid samtidigt bör stadgas, att berörda kvinnliga biträdesbefattning ej må tillsättas, förrän den nuvarande registratorn avgått från sin befattning.

*Departements-
chefen.*

De av löneregeringskommittén föreslagna ändringarna beträffande det nuvarande ordinarie kvinnliga bitrådet och vaktmästaren hava icke givit mig anledning till erinran.

Å den för försäkringsinspektionen gällande staten är, såsom förut nämnts, uppfört ett förslagsanslag å 900 kronor till ålderstillägg.

*Ålders-
tillägg.*

Försäkringsinspektionen anför i sin skrivelse den 1 oktober 1917, att för det dåvarande utginge till vaktmästaren två ålderstillägg å 100 kronor vardera, och föreslår inspektionen, att anslaget nedsättes till 200 kronor.

*Försäkrings-
inspektionen.*

Löneregeringskommittén anför, att kommittén inhämtat, att numera dels vaktmästaren kommit i åtnjutande av ålderstillägg till belopp av 300 kronor, dels ock registratorn fullgjort villkoren för erhållande av första ålderstillägget å sin tjänst, 500 kronor. Med hänsyn härtill och då, enligt vad kommittén jämväl inhämtat, det ordinarie kvinnliga bitrådet med utgången av år 1920 syntes bliva berättigat till ett ålderstillägg, anser kommittén förslagsanslaget till ålderstillägg böra i staten upptagas med ett belopp av 1,000 kronor.

*Löneregle-
ringskom-
mittén.*

Mot vad löneregeringskommittén beträffande ifrågavarande anslag föreslagit har jag intet att erinra.

*Departements-
chefen.*

Till vikariatsersättningar m. m. har sedan år 1917 förslagsvis funnits upptaget ett belopp av 24,000 kronor.

*Omkost-
nader.*

Försäkrings-
inspektionen.

Försäkringsinspektionen meddelar i sin skrivelse den 1 oktober 1917, att de utgifter, som skulle bestridas genom berörda anslag, under åren 1912—1916 utgjorde i nedan intagna tablå angivna belopp, i vilken tablå jämväl upptagas de belopp, vartill, enligt vad senare inhämtats, motsvarande utgifter uppgått under åren 1917 och 1918:

	1912.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.
Utgifter.							
Belysning och uppvärmning ...	665 62	722 12	696 97	784 65	983 85	1,423 31	1,807 --
Böcker och tidningar	1,037 41	1,329 80	918 03	925 06	848 68	956 09	1,331 86
Diverse	150 04	229 39	250 46	296 51	323 38	343 10	374 39
Administrationskostnader	-- --	6,151 28	1,704 99	292 97	1,069 42	601 50	-- --
Försäkringslagförslaget.....	-- --	2,311 85	-- --	-- --	-- --	-- --	-- --
Hyra	3,400 --	3,400 --	3,400 --	3,400 --	3,400 --	3,641 67	4,200 --
Inventarier	431 40	714 98	2,280 42	18 60	1,095 27	1,116 45	1,213 --
Kungörelser	-- --	5 10	14 66	4 49	2 20	6 26	455 71
Postavgifter	334 97	424 91	492 73	547 01	1,837 65	2,967 89	727 --
Renskrivning	227 62	222 --	286 90	341 40	343 68	231 80	410 57
Resekostnader	498 05	1,398 65	974 78	993 47	925 05	739 73	2,064 36
Skrivmateriel	599 59	733 89	782 45	714 91	957 19	1,688 77	2,057 14
Telefon och telegram	252 67	246 26	255 35	240 75	243 43	261 80	264 02
Tryckning	5,367 56	4,262 --	4,316 53	5,258 73	8,405 80	6,858 60	8,547 45
Städning	625 --	679 50	678 37	685 --	704 05	922 90	1,291 70
Arvoden och vikariatsersättningar	6,118 73	4,245 16	9,413 57	9,473 91	11,947 62	15,643 77	14,715 92
Överlåtelse av försäkringsbestånd	-- --	-- --	-- --	-- --	-- --	362 75	-- --
Summa	19,708 66	27,076 89	26,466 21	23,977 46	33,087 47	37,766 39	39,460 12

Med ledning av siffrorna för åren 1912—1916 har försäkringsinspektionen uppgjort följande beräkning av utgifterna från ifrågasvarande anslag:

Arvoden och vikariatsersättningar.....	kronor	9,000: --
Belysning och uppvärmning	»	800: --
Böcker och tidningar	»	1,000: --
Diverse	»	300: --
Hyra	»	4,200: --
Inventarier	»	1,000: --
Postavgifter	»	500: --
Renskrivning	»	300: --

Resekostnader	kronor	4,000:—
Skrivmateriel	»	800:—
Städning	»	700:—
Telefon och telegram	»	300:—
Tryckning	»	6,000:—
<hr/>		
Summa kronor		28,900:—

Försäkringsinspektionen framhåller, att denna beräkning visade behövligheten av ett anslag av 29,000 kronor, varvid hänsyn emellertid ej tagits till en ökning av vissa poster, som betingades av rådande dyrtid, nämligen belysning och uppvärmning, tryckning och skrivmateriel samt städning, varför, om ej gällande pris nedginge, anslaget i fråga syntes komma att överskridas med minst 6,000 kronor.

Beträffande de särskilda posterna anför försäkringsinspektionen i öfvertigt följande:

»Posten resekostnader har väsentligt ökats, beroende på, att med den av inspektionen föreslagna omorganisationen resor i landsorten i och för inspektioner antagas komma att erfordras i långt större utsträckning än hittills.

Posten arvoden och vikariatsersättningar, som för närvarande kan sättas till cirka 12,000 kronor, kan, därest inspektionens förslag om inrättande av tre förste revisorsbefattningar vinner beaktande, minskas med vad som nu utgår som avlöning åt förutnämnda tvenne extra tjänstemän eller tillhoppa 7,800 kronor, men bör i stället ökas med arvode åt de extra kvinnliga biträden, som skola vara förste revisorerna behjälpliga med statistiska arbeten; nämnda post är därför i kalkylen upptagen till 9,000 kronor.

Hyran för ämbetsverkets lokal utgör 3,700 kronor. Då utrymmet redan nu är synnerligen knäppt, har emellertid denna post ökats med 500 kronor.»

Under hänvisning till ovan omförmälda, av försäkringsinspektionen gjorda beräkning av omkostnaderna framhåller lönerogleringskommittén, att vid bifall till de jämkningar i inspektionens förslag beträffande vissa tjänster, varom kommittén hemställt, beloppet av vikariatsersättningarna visserligen skulle bliva något lägre än enligt inspektionens förslag, men då å andra sidan, såsom försäkringsinspektionen framhållit, vid ifrågasvarande beräkning hänsyn ej tagits till av rådande dyrtid betingad ökning av vissa i anslaget ingående poster, finner kommittén anslaget lämpligen, särskilt med avseende å dess karaktär av förslagsanslag, kunna upptagas till ett runt belopp av 30,000 kronor.

Lönerogleringskommittén.

Mot vad lönerogleringskommittén sålunda föreslagit har jag icke funnit något att erinra.

Departementschefen.

Vid bifall till vad jag ovan föreslagit skulle avlönings- och omkostnadsstaten för försäkringsinspektionen erhålla följande utseende:

Sammanfattning.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.		
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.		
A. Avlöningar.						
Överdirektören och chefen	6,200	2,800	1,000	10,000		
1 ledamot, arvode	—	—	—	3,000		
1 d:o d:o	—	—	—	3,000		
1 ledamot och byrådirektör	4,200	2,000	600	6,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.	
1 förste aktuarie.....	3,600	1,800	400	5,800		} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 förste revisor	3,600	1,800	400	5,800		
1 d:o	3,600	1,800	400	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.	
1 revisor	2,200	1,500	300	4,000		
1 kvinnligt biträde av tredje graden (registrator)	1,500	700	200	2,400	} Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kr., efter 10 år med ytterligare 200 kr. och efter 15 år med än ytterligare 200 kr. Av varje förhöjningskola 100 kr. tillhöra lönen och 100 kr. tjänstgöringspenningarna.	
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000		
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	} Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kr., efter 6 år med ytterligare 100 kr. och efter 9 år med än ytterligare 100 kr.	
Till ålderstillägg, förslagsvis	—	—	—	1,000		
				50,200	51,200	
B. Omkostnader.						
Till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. ävensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration av livförsäkringsbolag, förslagsvis.....					30,000	
					Summa kronor	
					81,200	

Anmärkning. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas vaktmästaren, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året. Därest vaktmästaren åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall vaktmästaren själv bekosta armatur och lampor. — I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförbara befattningshavare (Sv. förf.-saml. nr 836).

Vidare skulle i samband med den nya avlönings- och omkostnadsstaten för försäkringsinspektionen jämväl fastställas följande övergångsstat:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 registrator	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.

De villkor och bestämmelser, som äro fastställda för åtnjutande av gällande avlöningsförmåner för ordinarie tjänst innehavare hos försäkringsinspektionen, återfinnas dels i kungl. kungörelsen i ämnet den 12 augusti 1910 (Sv. förf.-saml. bih. nr 57) och dels i kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Sv. förf.-saml. nr 836), varjämte för det kvinnliga biträdet gälla de för dylika biträden meddelade allmänna bestämmelser.

Avlöningsvillkor.

För åtnjutande av de avlöningsförmåner, som upptagas i den nya avlöningsstaten för försäkringsinspektionen, har löneregleringskommittén föreslagit vissa villkor och bestämmelser.

Löneregleringskommittén.

Kommittén har ansett desamma böra så avfattas, att de komme att för framtiden gälla samtliga ordinarie befattningshavare i ämbetsverket. För de nuvarande tjänst innehavarna skulle dock fortfarande gälla de genom ovannämnda bestämmelser fastställda avlöningsvillkoren, i den mån befattningshavare ej, såsom särskilt syntes kunna antagas beträffande sekreteraren och det kvinnliga biträdet, funne anledning att övergå till den nya staten.

Emellertid torde, anför kommittén vidare, de nya avlöningsvillkoren böra på det närmaste ansluta sig till de nu gällande. De avvikelser, som kommittén anser böra ifrågakomma, vore endast dels sådana, som omedelbart betingades av vissa tjänsters ombildning och nya tjänsters tillkomst, och dels sådana, som syntes böra vidtagas för att bringa ifrågasvarande avlöningsvillkor i större överensstämmelse med de avlöningsvillkor, som fastställts i sammanhang med löneregleringar i allmänhet under de sista åren.

Departements-
chefen.

Mot de av kommittén föreslagna avlöningsvillkoren har jag icke funnit något att anmärka.

Följande villkor och bestämmelser skulle alltså stadgas för åtnjutande av de i den föreslagna nya avlöningsstaten för ordinarie befattningshavare vid försäkringsinspektionen upptagna avlöningsförmåner, nämligen:

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av försäkringsinspektionen eller eljest kan varda stadgad, ävensom därest vissa till försäkringsinspektionen hörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas;

att befattningshavare är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning uti innehavande grad, där han, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, befinnes vara lämplig och behövlig;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom den centrala förvaltningen;

att med ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att chef, byrådirektör, förste aktuarie, förste revisor eller revisor vid försäkringsinspektionen ej må deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid försäkringsbolag eller vid utländsk försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att här i riket driva försäkringsrörelse, ej heller vara aktieägare eller garant i sådant företag; samt

att med ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen ej heller i övrigt må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej, vad angår chef eller byrådirektör, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, försäkringsinspektionen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågasvarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsfall, eller när det erfordras för tjänsteresor eller för beredande av semester, manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid försäkringsinspektionen, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar men eljest däremot svarande belopp;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av avlöningen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter, vad angår vaktmästaren tre år samt beträffande annan befattningshavare fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt

sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare tre respektive fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare tre respektive fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda avlöningsförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att därvid bör förste aktuarien, det kvinnliga biträdet av andra graden samt vaktmästaren tillgodoräknas den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från befattningshavarens tillträde till innehavande befattning;

att befattningshavare tillika bör tillgodoräknas den tid han inom samma lönegrad innehaft annan ordinarie tjänst i ämbetsverket; samt

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av avlöningsförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromållens behöriga gång, åtnjutas av överdirektören, byrådirektören, förste aktuarien och förste revisor under en och en halv månad; av revisorn och kvinnligt biträde under en månad; samt av vaktmästaren under femton dagar; samt

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya avlöningsstatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare skola i övrigt lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna vara utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Då de allenast med arvode avlönade ledamöterna icke kunna anses innehava ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen, bliva de icke underkastade de för sådan befattningshavare i allmänhet stadgade villkor. Emellertid må härvid framhållas, att, på grund av innehållet i 223 § i lagen om försäkringsrörelse, ej heller sådan ledamot må deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid försäkringsbolag eller vid utländsk försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att här i riket driva försäkringsrörelse, ej heller vara aktieägare eller garant i sådant företag.

Därjämte torde böra förklaras:

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser;

att den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen skall såsom övertalig med samma tjänstgöringsskyldighet som hittills uppföras å övergångsstaten;

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid försäkringsinspektionen — utom nämnde övertalige tjänsteman — vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola, liksom den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen, varda bibehållna vid dem enligt hittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

att, så länge den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen kvarstår vid sin nu innehavande befattning i ämbetsverket, den å den nya staten uppförda kvinnliga biträdesbefattningen av tredje lönegraden ej må tillsättas; skolande under tiden den för denna biträdesbefattning i staten uppförda avlöning besparas;

att kostnaderna för försäkringsinspektionens verksamhet enligt fastställd stat må utgå av de bidrag, som enligt lagen om försäkringsrörelse den 25 maj 1917 och lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket skola av försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet; samt

att de pensioner, som med tillämpning av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension komma att beviljas tjänst innehavare vid försäkringsinspektionen, skola utgå av försäkringsanstalternas förenämnda bidragsmedel.

Ekonomisk
innehörd.

Det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, att utgå av försäkringsanstalternas bidrag till inspektionens organisation och verksamhet, som nu är upptaget till 59,300 kronor, skulle alltså vid bifall till mitt förslag till ny stat för inspektionen från och med år 1920 höjas med 25,900 kronor till 85,200 kronor.

Försäkrings-
inspektionen.

Beträffande frågan, huruvida berörda försäkringsbolagens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet äro tillräckliga även för tillämpning av den nya staten, framhåller inspektionen i sin förevarande skrivelse den 1 oktober 1917, att så vore förhållandet enligt vad som framginge av nedanstående tablå, vilken sedermera kompletterats med uppgifter rörande år 1917:

Å r.	Behållning från före- gående år.		Bolagens inbetalda bidrag.		Statens utgifter för inspektionen.		Reservation till nästa år.	
1912	113,720	66	72,874	53	52,500	—	134,095	19
1913	134,095	19	76,528	87	62,700	—	147,924	06
1914	147,924	06	81,360	81	53,500	—	175,784	87
1915	175,784	87	88,057	38	66,000	—	197,842	25
1916	197,842	25	113,402	75	74,450	—	236,795	—
1917	236,904	76	151,994	10	80,746	90	313,007	02

Försäkrings-
föreningen.

Försäkringsföreningen har jämväl till behandling upptagit frågan om storleken av försäkringsanstalternas bidrag samt anför därutinnan följande:

»Lagens bestämmelse angående försäkringsanstalternas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet har uppenbarligen tillkommit under den förutsättningen, att verksamheten skulle väsentligen hållas inom de av 1903 års lag bestämda gränser. Genom överflyttande på inspektionens medlemmar av beredningen inom vederbörande departement av försäkringsärenden har kostnaden för detta arbete på ett nog så oegentligt sätt blivit överflyttad å bolagen, detta oaktat — såsom det säges i departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet den 30 januari 1903 — kostnaden för sådan beredning 'ej skäligen bör bestridas av de från försäkringsanstalterna utdebiterade medel'. Befrias nu, såsom föreningen påyrkat, inspektionen från berörda beredningsskyldighet, bortfaller den påpekade oegentligheten i avseende å sättet för kostnadens bestridande.

Det bidrag, försäkringsbolag har att årligen lämna till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, må icke i något fall överstiga $\frac{1}{5}$ % av bolagets hela inkomst av avgifter för nästföregående år

för försäkringar, som tillhöra bolagets rörelse här i riket, men regleras närmare genom Kungl. Maj:t. Bidragen utgå sålunda — enligt bestämmelser i kungörelsen den 21 december 1917, likasom tidigare enligt kungörelsen av den 31 december 1903 — efter $\frac{1}{10}$ % å sagda inkomst och hava, på sätt närmare framgår av ovan intagna tablå, lämnat avsevärda årliga överskott, vilka lett till en onödig och olämplig reservbildning. Försäkringsinspektionen har också år 1913 hos Kungl. Maj:t påyrkat den hittills följda utdebiteringssatsens nedsättning från 1 till $\frac{3}{4}$ promille. Och framställningar i enahanda syfte hava blivit gjorda: av svenska livförsäkringsbolags direktörsförening i april 1917, av flertalet större svenska sak- och olycksfallsförsäkringsbolag i maj samma år och av försäkringsaktiebolaget Ocean i skrivelse av den 11 maj 1917. Dessa väl motiverade framställningar tillåter sig försäkringsföreningen biträda. Bidragen, utdebiterade efter $\frac{3}{4}$ promille, skulle säkerligen lämna tillräckligt, icke allenast för de av inspektionen beräknade utgifterna, utan jämväl för gottgörelse till den av föreningen föreslagna nämnden. De böra icke uttagas efter en beräkningsgrund, som inbringar mera än vad som för därmed avsedda ändamåls fyllande är nödvändigt.»

Föreningen framhåller därför såsom ett önskemål, att bestämmelserna angående försäkringsanstalternas bidrag till inspektionen ändrades därhän, att den nu av dylika bidrag samlade reserven inom ett fåtal år förbrukades och att tills vidare årligen utdebiterades vad som därutöver för avsett ändamål vore nödigt.

Löneregleringskommittén, som anser yttrande av kommittén i detta ämne ej vara påkallat, framhåller, att, ehuru försäkringsanstalternas ifrågasvarande bidrag, såvitt framginge av den av försäkringsinspektionen meddelade tablån däröver, uppenbarligen hittills utgått med vida större belopp, än som egentligen erfordrats, förhållandena härutinnan för framtiden kunde bliva i oberäknelig grad ändrade, även om de nuvarande bidragsgrunderna fortfarande bestode.

Genom de mer eller mindre tillfälliga avlöningsförbättringar för inspektionens personal, som nödvändiggjorts av kristiden, ställdes nämligen nu allt större anspråk på bidragsmedlen. Samma verkan skulle givetvis den ifrågasatta ökningen av inspektionens arbetskrafter medföra. Och slutligen vore att märka, att ännu icke någon av inspektionens befattningshavare blivit pensionsberättigad men att, när så skedde, ytterligare anspråk komme att ställas på bidragsmedlen, då ju omkring två tredjedelar av sådan befattningshavares pension skulle utgå av ifrågasvarande medel.

Då det ankommer på Kungl. Maj:t att i förevarande fråga träffa avgörande, lärer något yttrande därutinnan ej nu vara påkallat. Vid prövning av de framställningar, som föreligga i ämnet, komma givetvis de i ämnet framhållna synpunkterna att beaktas.

Löne-
reglerings-
kommittén.

Departements-
chefen.

Beredning av försäkrings-ärenden inom civildepartementet.

Kungl. Maj:t år 1887.

Slutligen torde få till behandling upptagas en fråga, vari försäkringsföreningen framställt önskemål och lönerogleringskommittén jämväl yttrat sig, nämligen frågan om beredande inom civildepartementet av mål och ärenden, som angå försäkringsväsendet.

Till en början må då erinras, att, såsom förut nämnts, Kungl. Maj:t för tiden från och med 1887 års ingång förordnade en person att såsom chefens för civildepartementet biträde i egenskap av inspektör över försäkringsanstalterna i riket handlägga ärenden rörande försäkringsväsendet. Denna anordning fortfor till och med år 1903.

1903 års riksdag.

I sammanhang med beslut år 1903 om inrättande av försäkringsinspektionen anvisade riksdagen till biträde inom civildepartementet vid beredning av ärenden rörande försäkringsväsendet för år 1904 på extra stat till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 3,000 kronor.

För samma ändamål anvisade riksdagen på extra stat enahanda belopp för vart och ett av åren 1905—1910.

Kungl. Maj:t den 14/1 1910.

I statsverkspropositionen till 1910 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att bevilja motsvarande anslag jämväl för år 1911.

Lönerogleringskommittén den 25/1 1910.

I sitt förenämnda betänkande den 25 januari 1910 anförde lönerogleringskommittén i förevarande fråga följande:

För beredning av ärenden tillhörande försäkringsväsendet vore det givetvis en fördel för civildepartementet att kunna påräkna en sakkunnig person. Den dittillsvarande anordningen med ett särskilt förordnat stadigvarande biträde syntes kommittén emellertid dåmera kunna utbytas mot en anordning liknande den, som införts beträffande de till kontrollstyrelsens verksamhetsområde hörande ärendena, vilka bereddes till föredragning av överdirektören uti sistnämnda styrelse eller den ledamot därstädes, som Kungl. Maj:t i hans ställe därtill förordnade.

Alldenstund dåmera — anförde kommittén vidare — en praxis syntes hava hunnit utbilda sig beträffande tolkningen av vissa förut tvistiga försäkringsfrågor och då det stora flertalet försäkringsärenden, som komme under Kungl. Maj:ts prövning, syntes efter den ingående granskning, försäkringsärenden hade att undergå inom försäkringsinspektionen, vara av den natur, att de inom civildepartementet icke fordrade någon särskild försäkringsteknisk behandling eller ock endast en mera formell sådan, syntes det kommittén, att i regeln det biträde, som erfordrades för beredning inom civildepartementet av försäkringsärenden, borde kunna lämnas av chefen för försäkringsinspektionen eller annan medlem av inspektionen.

Däriigenom skulle säkerligen, bland annat, vinnas den fördelen, att ett försäkringsärendes behandling hos Kungl. Maj:t kunde i många fall ske snabbare, då det sålunda skulle komma att beredas av en person, som redan handlagt detsamma.

Det skulle visserligen gent emot det sålunda föreslagna förfaringssättet kunna invändas, att en och samma person skulle komma att behandla ett ärende såväl i den lägre instansen såsom beslutande eller i beslutet deltagande som ock i den högsta instansen såsom i viss mån rådgivande.

I fråga om den liknande behandling inom finansdepartementet av ärenden, som handlagts av kontroll- och justeringsstyrelsen (dåmera kontrollstyrelsen), hade emellertid, kommittén veterligt, icke någon olägenhet uppstått av enahanda anordning.

Kommittén ville dock icke bestrida, att så starka och viktiga principiella meningsskiljaktigheter i rent försäkringstekniska frågor kunde uppkomma mellan vederbörande försäkringsanstalt och försäkringsinspektionen, att för ärendets beredning i högsta instans biträde av en utomstående särskilt sakkunnig person kunde bliva önskligt. Då detta emellertid syntes bliva förhållandet endast i sällsynta undantagsfall, ansåge kommittén hinder icke böra möta att för varje sålunda förekommande fall anlita en sakkunnig person.

Vid avlåtande av propositionen nr 73 till 1910 års riksdag angående reglering av löneförhållandena m. m. vid försäkringsinspektionen upptog föredragande departementschefen till behandling jämväl förevarande fråga. Under framhållande huvudsakligen av att det i en mängd frågor, där försäkringsinspektionen och vederbörande bolag förfäktade olika mening, vore nödvändigt att inom departementet äga tillgång på biträde av en på samma gång sakkunnig och fullt opartisk person samt svårigheten att för varje särskilt fall kunna erhålla sådant biträde ansåg departementschefen den dåvarande anordningen böra bibehållas oförändrad samt fann sig förty icke böra hemställa om ändring i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen i ämnet gjorda framställning.

*Kungl. Maj:t
den 18/2 1910.*

I skrivelse den 6 maj 1910, nr 92, anförde riksdagen bland annat, att riksdagen icke av vad departementschefen sålunda anfört blivit övertygad om att icke förevarande fråga skulle lämpligen kunna ordnas, på sätt av löneregeringskommittén föreslagits. Riksdagen hade nämligen ansett sig kunna antaga, att flertalet av de inom departementet behandlade försäkringsärendena icke vore av den beskaffenhet, att överdirektören eller annan ledamot i försäkringsinspektionen ur jävssynpunkt kunde anses mindre lämplig att deltaga i deras beredande till föredragning, och hölle riksdagen före, att i de fall, då så vore förhållandet, det icke borde möta några oöverstigliga svårigheter att erhålla nödigt biträde av sakkunnig opartisk person mot ersättning, som Kungl. Maj:t icke syntes sakna utväg att av tillgängliga medel bereda. Riksdagen ansåge alltså, att skyldighet att tillhandagå med biträde av ifrågavarande slag borde åläggas överdirektören eller annan ledamot i försäkringsinspektionen, och förväntade riksdagen, att föreskrift om dylik skyldighet komme att av Kungl. Maj:t meddelas i ämbetsverkets instruktion.

*1910 års
riksdag.*

Kungl. Maj:ts
den 12/8 1910.

I enlighet med riksdagens sålunda uttalade uppfattning stadgades i nu gällande instruktion den 12 augusti 1910, att det skall åligga försäkringsinspektionen att biträda chefen för civildepartementet med beredande till föredragning av på Kungl. Maj:ts prövning ankommande ärenden rörande försäkringsväsendet samt att detta inspektionens åliggande skall fullgöras av överdirektören eller ledamot, som Kungl. Maj:t därtill förordnar. Slutlig granskning av koncepten till i sådana ärenden utgående expeditioner verkställas jämväl i allmänhet av nämnda föredragande.

Försäkrings-
föreningen.

I sitt yttrande den 28 juni 1918 anför försäkringsföreningen i förevarande ämne följande:

»Överflyttningen av beredningsåliggandet på tillsynsmyndigheten eller den myndighet, vars förslag eller utlåtande Kungl. Maj:t har att pröva i flertalet av ärenden rörande försäkringsväsendet, skedde i trots av protester från sakkunniga håll. Erfarenheten torde hava givit de protesterande rätt och visat, att olägenheterna av det särskilda bitrådets indragande icke, såsom man å motsatta sidan hoppades, kunnat ersättas genom anlitande av tillfällig hjälp i jävsfall eller för beredning i frågor av stark och viktig principiell natur. Allt allmännare har den i sakens natur grundade uppfattningen gjort sig gällande, att önskvärd garanti mot möjlig ensidighet vid försäkringsärendets behandling icke erhålles, om dessa ärenden inom vederbörande regeringsdepartement beredas och föredragas av personer, som redan på ett tidigare stadium haft att å ämbetets vägnar handlägga ärendena. Högeligen önskligt vore därför, att inspektionen helt befriades från det bestyr med beredande, föredragning och expedition av på Kungl. Maj:ts prövning ankommande ärenden rörande försäkringsväsendet, som, enligt gällande instruktion för försäkringsinspektionen, tillkommer densamma eller någon dess ledamot, och att detta bestyr i stället anförtroddes åt befattningshavare inom vederbörande departement. I ett blivande departement för handel och näringar, därunder väl det privata försäkringsväsendet och därmed även försäkringsinspektionen torde komma att lyda, lär med nödvändighet krävas anställning av personer med den för bedömande av försäkringstekniska frågor i allmänhet nödiga utbildningen. I enstaka fall, vid föreliggande stridiga meningar i frågor av matematisk-vetenskaplig natur, synes erforderlig ledning kunna vinnas genom inhämtande av utlåtande från opartiska, i sakens föregående behandling icke delaktiga sakkunniga.

Genom en sådan omläggning, som huvudsakligen skulle avse att betrygga försäkringsärendenas tillfredsställande behandling i högsta instans av person, som icke på tidigare stadium med ärendena tagit befattning, vunnas därjämte en välbehörlig lättnad i inspektionens arbetsbörda.»

Löneregleringskom-
mittén den
8/2 1919.

Löneregleringskommittén yttrar i sitt föreliggande utlåtande den 8 februari 1919 följande:

»Kommittén hade i ovan intagna yttrande i betänkandet den 25 januari 1910 uppmärksammat det huvudsakligaste av vad försäkringsföreningen nu anfört till stöd för en ändring i ifrågavarande avseende. Såvitt till kommitténs känne-

dom kommit, hava icke under den tid, som förflutit, sedan kommitténs nyssberörda yttrande avgavs, inträffat omständigheter av beskaffenhet att nu böra föranleda kommittén att frångå sin däri angivna uppfattning. För övrigt har kommittén från försäkringsinspektionen inhämtat, att de fall, då inspektionens biträde påkallas för beredning av försäkringsärenden inom civildepartementet, äro förhållandevis mycket sällsynta.

Slutligen vill kommittén framhålla, att den nu nämnda frågan och dess avgörande icke kan anses stå i något verkligt eller egenligt sammanhang med nu förevarande ärende. Erinras må emellertid, att, därest en institution sådan som den av försäkringsföreningen föreslagna nämnden eller liknande bliver inrättad, det väl torde kunna hända, att försäkringsanstalternas speciella synpunkter kunna redan vid ärendenas behandling hos inspektionen göra sig så gällande, att föreningen skulle finna de olägenheter, föreningen anser vidlåda den nuvarande ordningen för försäkringsärendenas behandling hos Kungl. Maj:t, icke vidare påkalla någon åtgärd.

Erinras må ock, att dåvarande landshövdingen Axel Schotte i sitt den 27 februari 1917 enligt Kungl. Maj:ts uppdrag avgivna betänkande angående statsdepartementens verksamhetsområden och arbetsformer m. m. (sid. 100), med framhållande att departementalkommittéer föreslagit, att till försäkringsinspektionen måtte decentraliseras fastställelse av grunder för viss försäkringsverksamhet, för sin del föreslagit sådan författningsändring, att den prövning av grunder för viss försäkringsverksamhet, som enligt då i ämnet gällande bestämmelser — med vilka numera gällande bestämmelser i huvudsak överensstämman — ankomme på Kungl. Maj:t, överflyttades till försäkringsinspektionen.

Skulle den sålunda frågasatta förändringen komma till stånd, inträder givetvis nu förevarande fråga i ett nytt läge. De på Kungl. Maj:ts prövning ankommande försäkringsärendena, eller åtminstone det stora flertalet därav, vilka nu inkomma till Kungl. Maj:t såsom ansökningsärenden, skulle nämligen då i stället inkomma såsom besvärsmål, vilket givetvis måste utesluta varje direkt deltagande från inspektionens sida i ärendenas handläggning hos Kungl. Maj:t.»

På grund av det ovan anförda anser löneregleringskommittén, att försäkringsföreningens framställning i nu förevarande avseende icke åtminstone för närvarande bör föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Såsom av det ovan anförda framgår, har riksdagen uttalat sig för den anordning med försäkringsärendenas beredning inom civildepartementet, som tillämpats alltsedan år 1911, nämligen att berörda ärenden handläggas med biträde av försäkringsinspektionen. Vad av försäkringsföreningen anförts synes ej innefatta tillfyllestgörande skäl för vidtagande av en ändring av denna anordning, som visat sig tillfredsställande. Dessutom bör uppmärksammas, att förevarande fråga i viss mån synes vara beroende av det förut omförmälda spørsmålet om inrättande vid sidan av försäkringsinspektionen av en nämnd av representanter från försäkringsverksamhetens olika grenar och att sistnämnda spørsmål, såsom jag

*Departements-
chefen.*

ovan framhållit, ännu ej lämpligen bör bringas inför riksdagens avgörande. Vidare sammanhänger förevarande fråga intimt med den ännu oavgjorda frågan om decentralisering till försäkringsinspektionen av vissa ärenden, i vilket ämne jag, såsom löneregeringskommittén omnämmt, i ett särskilt betänkande den 27 februari 1917 framlagt förslag.

Vid nu angivna förhållanden och på i övrigt av löneregeringskommittén anförda grunder anser jag icke skäl föreligga, att för närvarande vidtages någon ändring i nu gällande ordning för försäkringsärendenas beredning inom civildepartementet.

Departement-
chefens
hemställan.

Under åberopande av vad sålunda i skilda hänseenden anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna ej mindre de av mig framlagda förslagen till avlönings- och omkostnadsstat samt övergångsstat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med år 1920, än även de av mig förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i den föreslagna avlöningsstaten upptagna avlöningsförmånerna;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser;

att den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen skall såsom övertalig med samma tjänstgöringsskyldighet som hittills uppföras å övergångsstaten;

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid försäkringsinspektionen — utom nämnde övertalige tjänsteman — vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola, liksom den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen, varda bibehållna vid dem enligt hittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestäm-

melserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem; samt

att, så länge den nuvarande registratorn hos försäkringsinspektionen kvarstår vid sin nu innehavande befattning i ämbetsverket, den å den nya avlöningsstaten uppförda kvinnliga biträdesbefattningen av tredje lönegraden ej må tillsättas; skolande under tiden den för denna biträdesbefattning i staten uppförda avlöning besparas;

dels medgiva, att kostnaderna för försäkringsinspektionens verksamhet enligt fastställd stat må utgå av de bidrag, som enligt lagen om försäkringsrörelse den 25 maj 1917 och lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket skola av försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

dels besluta, att de pensioner, som med tillämpning av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension komma att beviljas tjänst innehavare vid försäkringsinspektionen, skola utgå av försäkringsanstalternas förenämnda bidragsmedel;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1920 höja det å riksstaten uppförda ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen, från 59,300 kronor med 25,900 kronor till 85,200 kronor.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Ädelgren.